

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
IMPROVING READING COMPREHENSION SKILL FOR RECOVERING LEARNING LOSS
BY EXERCISE IN THAI LANGUAGE LEARNING GROUP OF PRATHOMSUKSA 4 STUDENT

ยศพร บุญเลี้ยง^{1*} กชพร นานาผล² นิวัฒน์ สารขันธ³ แสงจันทร์ กะลาม⁴ อุมพร ไวรรัตน์⁵
เพิ่มพร สุ่มมาตร⁶ และทวี ตรีกุล⁷
Yotsaporn Bunliang^{1*} Kochaporn Numnaphol² Niwat Sarakhun³ Seangjun Kalam⁴
Umaporn Wirat⁵ Permporn Summart⁶ and Thawee Treekul⁷

^{1*,2,3,4,5,6} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
^{1*,2,3,4,5,6} Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University
⁷ โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับปลา
⁷ Ban Non Muang Tha Plubpla School
*corresponding author
e-mail: kochapornnum@yahoo.com

Received: November 19, 2023 Reviewed: February 28, 2024 Revised: April 18, 2024 Accepted: May 2, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน และ3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มตัวที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ได้มาโดยการเจาะจงนักเรียน เก่ง อ่อน ปานกลาง เครื่องมือที่ใช้ 1. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ 2. แผนการจัดการเรียนรู้ 3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ 4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test Dependent)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 80.58 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 82.64 $E1/E2=80.58/82.64$ สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่า

¹ นักศึกษา สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

^{3,4} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

^{5,6} อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

⁷ ครู อันดับ คศ. 1 โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับปลา

ก่อนเรียนและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะ แบบฝึกทักษะ การอ่านจับใจความสำคัญ การฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

Abstract

This article aimed to study: 1) To create and find the efficiency of the reading comprehension skill for recovering learning loss by exercises in Thai language learning group of Prathomsuksa 4 student, effective according to the standard 80/80 2) To compare the learning achievements before and after learning 3) to study the satisfaction of Student prathom suksa 4 with the exercise. The Population used 16 people in the first semester of the academic year 2023. Cluster sampling divides activities into groups: excellent, weak, and moderate. The instruments for collecting data were 1) Reading comprehension skills practice 2) Lesson plan 3) Reading comprehension achievement test and 4) Student satisfaction questionnaire Statistics used frequency, percentage, mean, standard deviation and t - test (Dependent).

The research results were found as follows; 1) The efficiency of the reading comprehension skill for recovering learning loss by exercises was above the established 80/80 threshold $E1/E2=80.58/82.64$. 2) The learning achievements of students achievement after learning were higher than before learning the researcher had statistically significant higher learning at .05 and 3) The satisfaction of Prathomsuksa 4 student with the exercise was at a high level considering individually.

Keywords: Improving skill, Exercise skill, Reading Comprehension, Recovering Learning Loss

บทนำ

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ได้เกิดขึ้นในประเทศไทย ตั้งแต่มีการแพร่ระบาดไวรัสโควิด -19 ซึ่งได้สร้างผลกระทบในวงกว้าง ทั้งต่อตัวเด็กนักเรียนโดยตรงและครอบครัว จากผลการสำรวจของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2564 พบว่า นักเรียนจำไม่ได้ทั้งความสามารถทางภาษาและการอ่าน โดยเฉพาะในช่วงที่เด็กนักเรียนมาเรียนไม่ได้ โรงเรียนมีการหยุดเรียนตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ผลกระทบดังกล่าวยังคงมีมาจนถึง ปี พ.ศ. 2566 (รินทร์ณฐา บวรวัชรเศรษฐ์ และ วรางคณา โสমনันทน์, 2564, น. 123 -124) จากการอ่านเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ สังคม และประเทศชาติ เพราะการอ่านเป็นอีกช่องทางหนึ่งใน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้การอ่านจึงช่วยเพิ่ม

ประสบการณ์ให้กับผู้อ่าน และช่วยพัฒนามนุษย์ให้เป็นบุคคลที่มีความรอบรู้มีสติปัญญาก้าวหน้าทันโลกทันเหตุการณ์ “การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ เป็นช่องทางของการรับรู้ที่สามารถเลือกรับและแสวงหาได้ตามโอกาสที่ต้องการ เป็นทางที่จะเพิ่มพูนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ ทั้งเชิงลึกและเชิงกว้างได้ไม่จำกัดขอบเขต นอกจากนั้นการอ่านยังมีความสำคัญตามมุมมอง คือ มองการอ่านในแง่การแสวงหาความสุข มองการอ่านในแง่ของการเรียนรู้และพัฒนาสมอง มองการอ่านในมุมมองของพระพุทธศาสนา มองการอ่าน ในแง่จิตวิทยา และมองการอ่านในแง่การใช้เวลา นอกจากนี้การอ่านถือว่าเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นมากในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน เพราะปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เจริญไปมากกว่าการติดต่อสื่อสารยิ่งเพิ่มพูนความสำคัญในทางธุรกิจมากขึ้น สภาพของสังคมกลายเป็นสังคมข่าวสาร เนื้อหาสาระทางวิชาการรวมทั้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยการอ่านจึงจะเข้าใจและสื่อความหมายกันได้” นอกจากนี้ การอ่านเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิต เพราะการอ่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ในสังคม มนุษย์ทุกคนต้องติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวัน ยิ่งในยุคปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารหรือการรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สามารถทำได้สะดวกขึ้น นอกจากการอ่านจะสำคัญต่อมนุษย์ในด้านการใช้ชีวิตประจำวันแล้ว การอ่านยังมีความสำคัญต่อการศึกษาอีกด้วย เพราะการอ่านเป็นรากฐานของการศึกษาหากนักเรียนมีความรู้ก็จะทำให้ประเทศพัฒนาขึ้นซึ่งนักเรียนจำเป็นต้องอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 4) กล่าวว่า การศึกษามุ่งให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยนักเรียนแสวงหาความรู้ได้จากการอ่าน และจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนทุกคนจะต้องมีทักษะในการอ่านที่ดี ซึ่งการอ่านเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนาประเทศให้ดีขึ้นได้ เพราะการอ่าน จะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ แล้ว การอ่านยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ทำให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน ผู้ที่มีทักษะการอ่านที่ดีย่อมได้รับความรู้ และประสบการณ์มาก สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น ผู้ที่จะประสบผลสำเร็จในการอ่านจะต้องมีองค์ประกอบต่าง ๆ กล่าวคือ ผู้อ่านจะต้องมีความพร้อมในการอ่าน สามารถแปลความจากสิ่งที่อ่านและสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์กับสิ่งที่อ่านได้ ดังนั้น ผู้อ่านจะไม่อ่านให้รู้เรื่องเพียงเท่านั้น แต่จะต้องอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องได้ด้วย

ทักษะการอ่านที่ดีเป็นเรื่องสำคัญที่ครูต้องสร้างให้กับนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ทักษะที่มีความสำคัญอย่างมากคือทักษะการอ่านว่า “ทักษะการอ่านถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญและมีประโยชน์มาก เพราะในชีวิตประจำวันโดยเฉพาะในประเทศไทยมีโอกาสใช้ทักษะอื่นน้อย ดังนั้นการเน้นทักษะการอ่านจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งทั้งทักษะการอ่านมีความสัมพันธ์กับทักษะการเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนได้อ่านมากก็จะได้รับประสบการณ์มากจากเรื่องที่ได้อ่าน ซึ่งผู้เรียนจะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ และยังเป็นการพัฒนาทักษะของตนเอง อีกทั้งยังเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะอื่น ๆ ต่อไป” นอกจากทักษะการอ่านจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ แล้ว ทักษะการอ่านยังเป็นปัจจัยที่จะช่วยพัฒนาบุคคลได้ ดังที่ นพดล จันทรพิบูล (2557, น. 20) ประชาชนที่มีประสบการณ์ในการอ่านย่อมจะมีความฉลาดรอบรู้ ซึ่งจะทำให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้ที่มีคุณภาพเช่นนี้ย่อมเป็นทรัพยากรอันมีค่า และเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

แบบฝึกทักษะ เป็นการจัดการประสบการณ์ฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลาย และสามารถนำนักเรียนสู่การสรุปความคิดรวบยอด และหลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเองได้ (ถวัลย์ มาศจรัส 2548, น. 148-149) แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ให้พัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการอ่านจับใจความสำคัญเป็นการคิดที่เกิดขึ้นจากการอ่าน ควรเป็นไปตามลำดับขั้น ได้แก่ ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง ต้องวางพื้นฐานให้นักเรียนมีทักษะการอ่านโดยให้สามารถจับใจความสำคัญจากสื่อที่อ่านให้ได้มากที่สุด กระบวนการอ่านจับใจความสำคัญนี้ จะทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และผู้อ่านควรฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความชำนาญและมีนิสัยรักการอ่าน ดังนั้น แบบฝึกทักษะจึงเป็นชุดความรู้ที่มีความสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้เป็นอย่างดี (จิราภรณ์ บุญณรงค์, 2554, น. 27)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้พบสถานการณ์โควิด 19 เช่นเดียวกัน ในช่วงปี พ.ศ. 2563 – 2565 ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างไรก็ดีตามจากการบันทึกหลังสอน และการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่านักเรียนอ่านหนังสือแล้วยังไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน และยังไม่สามารถสรุปใจความสำคัญเรื่องที่อ่านได้ บางคนสับสนหรือจำไม่ได้ในเรื่องที่เรียนมาแล้ว หรือที่เรียกว่าภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ บางคนอ่านหนังสือได้แต่ไม่รู้เรื่องที่อ่านไม่เข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่าน นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน นักเรียนบางคนขาดความรับผิดชอบอย่างมากในการเตรียมความพร้อมในการเรียน ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหาแนวทางการนำมาแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ จากการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คือ แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ แบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning 5 ขั้นตอน ซึ่งเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ มุ่งเน้นให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นการเพิ่มทักษะการอ่านและการเขียนโดยมีเนื้อหาสาระที่หลากหลาย ช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อนำไปแก้ปัญหาในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความให้ดีขึ้น และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมและสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กนักเรียนอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

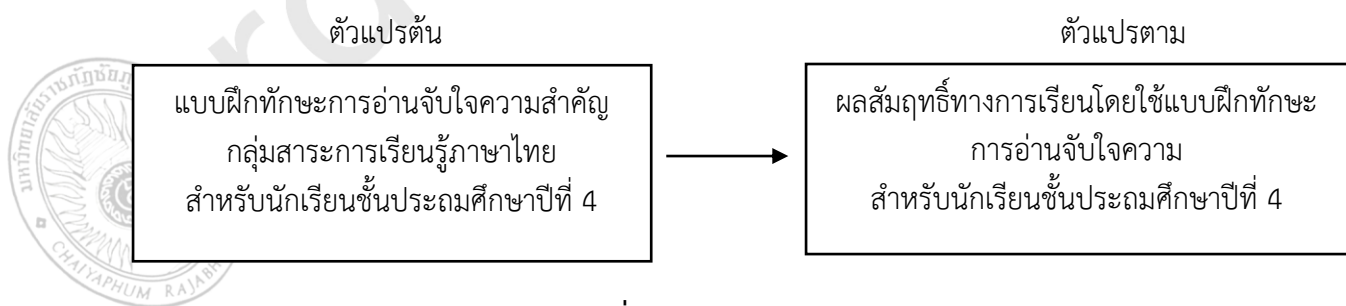
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สมมติฐานการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การจัดเรียนการสอนโดยหลักการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญผ่านกระบวนการเรียนรู้การใช้แบบฝึกทักษะเป็นฐาน ผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่าการใช้แบบฝึกทักษะเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning 5 ขั้นตอน ที่มีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อผู้เรียน ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัย จึงนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยกำหนดให้ตัวแปรต้น คือ แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ และ ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามกรอบแนวคิดได้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ประชากร

1.1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 16 คน โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.1.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คนจากการเจาะจง การแบ่งกลุ่มแบบแก่ง อ่อน ปานกลาง (Cluster sampling)

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1.2.1 ตัวแปรต้น คือ แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ สิ่งที่ใช้ในการจัดกระทำและวัดผลการจัดกระทำ วัดผลตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ 2) แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning 5 ขั้นตอน โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญเพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา ขั้นที่ 3 การสร้างองค์ความรู้ ขั้นที่ 4 ความคิดรวบยอด และขั้นที่ 5 ทดสอบและนำไปใช้ 3) แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญ 4) แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ และ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อแบบฝึกการอ่านจับใจความ

2.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

2.1.1 ศึกษาค้นคว้า หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความสำคัญ

2.1.2 แบบฝึกการอ่านจับใจความ แบบฝึกที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ 12 แผน มีจำนวน 4 ชุด ประกอบด้วย แบบฝึกชุดที่ 1 การอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ แบบฝึกชุดที่ 2 การอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง แบบฝึกชุดที่ 3 การอ่านจับใจความสำคัญจากสารคดี และแบบฝึกชุดที่ 4 การอ่านจับใจความสำคัญจากข่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะ โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาคู่มือ เอกสารและแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะ 2) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของนักเรียน แล้วคัดเลือกเนื้อหาสาระจากบทความ บทร้อยกรอง นิทาน และบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยการกำหนดเกณฑ์ร่วมกันระหว่างผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สรุปได้ว่าควรเลือกเรื่องที่มีลักษณะ ดังนี้ 1. ภาษาที่ใช้มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียน 2. เนื้อเรื่องแต่ละตอนมีความยาวพอเหมาะกับช่วงความสนใจของ

นักเรียน 3. เนื้อเรื่องที่นำมาให้อ่านเป็นเรื่องที่นักเรียนไม่เคยอ่านหรือทำแบบฝึกหัดมาก่อน 4) สร้างแบบฝึกการอ่านจับใจความประกอบด้วยคำชี้แจง จุดประสงค์ แบบฝึกกิจกรรมจัดลำดับจากง่ายไปยากจำนวน 4 ชุด และ 5) เสนอแบบฝึกการอ่านจับใจความต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกการอ่านจับใจความตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.1.3 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความ จำนวน 12 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 2) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความสำคัญ 3) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning 5 ขั้นตอน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 4) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ โดยมีรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (1) มาตรฐานและตัวชี้วัด (2) จุดประสงค์การเรียนรู้ (3) สาระสำคัญ (4) สาระการเรียนรู้ (5) กิจกรรมการเรียนรู้ (6) สื่อ / แหล่งเรียนรู้ (7) การวัด และประเมินผล และ (8) บันทึกหลังการสอน 5) เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และครูพี่เลี้ยง เพื่อเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา ตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ 6) เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสอน และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาคำตัดสินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Item Objective Congruence: IOC) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553, น. 139) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 แล้วนำมาปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับปรุงขั้นตอนและวิธีการสอนเพิ่มเติม

2.1.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งใช้ทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ทั้งหมด 20 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา 3) วิเคราะห์เนื้อหา มาตรฐาน และตัวชี้วัดเกี่ยวกับการอ่าน 4) จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ 5) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญเพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) 6) เสนอแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และครูพี่เลี้ยง เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ความถูกต้องของข้อคำถาม จากนั้นปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก 7) เสนอแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสอน และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ความถูกต้องของข้อคำถาม จากนั้นปรับปรุงและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และ 8) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ที่ได้รับการปรับปรุง แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ไม่ใช่

กลุ่มตัวอย่าง 9) นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาประสิทธิภาพรายข้อโดยหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.39 - 0.79 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.21 - 0.50 โดยข้อสอบ 20 ข้อ 10) วิเคราะห์ความเชื่อมั่นตามสูตร KR - 20 ของ คูเดอร์ และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) 11) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญที่สมบูรณ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ทดสอบก่อนการทดลอง และทดสอบหลังการทดลอง

2.1.5 แบบสอบถามความพึงพอใจเห็นชอบของนักเรียน ที่มีต่อแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจด้วยแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ 3) เสนอแบบสอบถามความพึงพอใจต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และครูพี่เลี้ยง เพื่อตรวจสอบดูความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไข และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการถาม (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 0.80 ปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้ต่อไป

4. ขั้นตอนการดำเนินการ ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นก่อนการวิจัย เป็นขั้นที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ และให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียน

4.2 ขั้นดำเนินการ เป็นขั้นที่ผู้วิจัยดำเนินการสอนนักเรียนด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบ แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญที่สร้างขึ้น

4.3 ขั้นหลังดำเนินการ ภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลองผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) แต่สลับตัวเลือกไปให้นักเรียนกลุ่มประชากรทำ และให้นักเรียนกลุ่มประชากร ทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การประเมิน	N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน	16	40	440	27.50	80.58
หลังเรียน		20	249	15.56	82.64

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 80.58 และ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 82.64 แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E1 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และ E2 เป็นสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	μ	σ	df	t	p (Sig)
ก่อนเรียน	16	20	9.97	2.09	15	25.83*	.000
หลังเรียน			15.56	1.30			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังตาราง

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ความพึงพอใจ	μ	σ	แปลผล
1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้	4.41	0.65	มาก
2. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้	4.29	0.71	มาก
3. นักเรียนบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้	4.32	0.68	มาก
4. นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้	4.38	0.73	มาก
5. นักเรียนอ่านได้ถูกต้องตามอักขรวิธี	4.44	0.66	มาก
6. นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว	4.35	0.73	มาก
7. นักเรียนเรียงลำดับเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้	4.38	0.73	มาก
8. นักเรียนสนุกสนานและสนใจในการอ่านจับใจความสำคัญ	4.17	0.79	มาก
9. นักเรียนมีสมาธิในการอ่านจับใจความสำคัญ	4.20	0.72	มาก
10. นักเรียนมีมารยาทในการอ่าน	4.26	0.70	มาก
รวม	4.32	0.20	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจระดับสูงที่สุด 3 ข้อคือ ข้อ 5 นักเรียนอ่านได้ถูกต้องตามอักขรวิธี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 ข้อ 1 นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 และข้อ 4 นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 ตามลำดับ

ทั้งนี้ ข้อที่มีระดับความพึงพอใจต่ำที่สุด 3 ลำดับ คือ ข้อ 8 นักเรียนสนุกสนานและสนใจในการอ่านจับใจความสำคัญ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 ข้อ 9 นักเรียนมีสมาธิในการอ่านจับใจความสำคัญ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 และข้อ 10 นักเรียนมีมารยาทในการอ่าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาแบบฝึกทักษะ มีการเลือกเนื้อหาที่หลากหลาย และมีความเหมาะสมกับกับวัยของนักเรียน รวมถึงนักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญได้ดีขึ้น สอดคล้องกับ ศศิภุชฌ์ เส็งเส (2554, น. 112) ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าประสิทธิภาพตาม เกณฑ์ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับ นิพยงค์ ทองทิพย์ สุวรรณณี ยะหะกร และศุภวรรณ เล็กวิไล (2561, น. 248) ที่ศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการอ่านจับใจความที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านจับใจความและความพึงพอใจต่อการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ชุดกิจกรรมฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 81.16/83.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 และสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565, น. 5) ที่ได้จัดทำแบบฝึกซ่อมเสริม การอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและควรจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ สำคัญ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากแบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถอ่านได้ดีขึ้น สอดคล้อง กับ นริสรา สุนทรราช (2554, น. 87) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ เท่ากับ 0.6918 และ สอดคล้องกับธนภรณ์ ผาดไธสง และสมปัด ตัญธัยรัตน์ (2556, น. 42) ที่ศึกษาพบว่า 1. ผลการพัฒนาความ เข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยนวัตกรรมกระบวนการอ่าน 5 ชั้น มีผลการ เรียนรู้เท่ากับร้อยละ 80.91/90.91 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70 และสอดคล้องกับอุทุมพร อินทจักร์ และคณะ (2566, น. 109) ได้ศึกษาเรื่อง “ถุงสนุกคิด” นวัตกรรมการนำความรู้ไปหาผู้เรียน เพื่อลดภาวะ ถดถอยทางการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาพบว่า การติดตามและประเมินผลการใช้ถุงสนุก คิด พบว่านักเรียนที่มีคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนและผู้ปกครองพึงพอใจในการใช้ถุงสนุกคิดในระดับมากที่สุด ครูและผู้บริหารสถานศึกษาระบุว่า ถุงสนุกคิดช่วยพัฒนานักเรียนในทุกมิติทั้งด้านสติปัญญา ด้านทักษะชีวิต และด้านร่างกาย ดังนั้น การจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงเป็นการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.20 ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning 5 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนได้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและในการจัดกลุ่มเด็กเก่ง เด็กอ่อน และเด็กปานกลาง ได้มีโอกาสช่วยเหลือกัน เด็กอ่อน มีการพัฒนาขึ้นเป็นระดับปานกลาง และระดับเก่งขึ้น นอกจากนี้ นักเรียนจำนวน 16 คน ได้เรียนรู้ด้วยสื่อที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น โดยเนื้อหาแต่ละเรื่องเป็นเรื่องที่ใชในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ใบหม่อน ลิ้นจี่ อุดม ข้าวเกรียบ ความแตกต่างของมนุษย์ ช้างพัง นกคีรีบุณ อโรคยา ปรมาลาภา และหนูกับแมว และผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแลการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ สอดคล้องกับชัยณรงค์ ขำบัณฑิต และชนิตา ตันติเฉลิม (2562, น. 89) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้โปรแกรมสอนอ่านทางตรงส่งเสริมความพยายามที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสะกดคำของนักเรียนประถมศึกษาที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาด้านการอ่าน พบว่า 1) ตัวอย่างที่เข้าร่วมวิจัยทั้ง 3 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสะกดคำเพิ่มขึ้นหลังได้รับโปรแกรมสอนอ่านทางตรงส่งเสริมความพยายาม ซึ่งระยะได้รับการช่วยเหลือมีคะแนนการอ่านสะกดคำเพิ่มขึ้นสูงกว่าระยะเส้นฐาน ซึ่งสนับสนุนสมมุติฐานการวิจัย และ 2) ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรมฯ คือ มีผลเชิงบวกต่อการใช้โปรแกรมฯ และเห็นสมควรนำไปใช้ต่อ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาด้านการอ่าน ซึ่งได้รับการสนับสนุนข้อมูลผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องภายหลังการใช้โปรแกรมสอนอ่านทางตรงส่งเสริมความพยายาม และสอดคล้องกับอุทุมพร อินทจักร์ และคณะ (2566, น. 109) ได้ศึกษาเรื่อง “ถุงสนุกคิด” นวัตกรรมการนำความรู้ไปหาผู้เรียน เพื่อลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พบว่า นักเรียนและผู้ปกครองพึงพอใจมากที่ได้รับนวัตกรรมชุดแรก ได้ประโยชน์ในการเรียนรู้และใช้เวลาว่าง ครูและผู้บริหารสถานศึกษาเสนอให้ปรับสื่อให้เหมาะสมกับระดับชั้นและมีคู่มือการใช้งานการออกแบบนวัตกรรมชุดใหม่ประกอบด้วยสื่อและอุปกรณ์ที่พัฒนา 1) ด้านสติปัญญา 2) ด้านทักษะชีวิต และ 3) ด้านร่างกาย ภายใต้ชื่อ “ถุงสนุกคิด”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนเมื่อดำเนินการพัฒนา มีรายละเอียดที่ต้องศึกษาก่อนการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นก่อนการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ครูต้องเตรียมความพร้อมต่าง ๆ เกี่ยวกับบทเรียนก่อน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ศึกษาแผนการจัดการเรียนการสอน ศึกษาข้อมูลล่วงหน้า เพื่อให้ข้อชี้แนะนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่เข้าใจ ดังนั้นระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ อาจพบอุปสรรค

ในการเรียนก่อนการปฏิบัติการฝึก ครูผู้สอนต้องคอยชี้แนะหรืออธิบายช่วยเหลือนักเรียน ตลอดเวลาการเรียน การสอนอาจสอนเกินเวลาที่กำหนด ในกรณีที่นักเรียนยังไม่เข้าใจในบางเรื่อง อาจต้องใช้เวลาแนะนำ อธิบาย หรือยกตัวอย่างซึ่งครูอาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss)

1.3 จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนให้ความสนใจในเนื้อเรื่องที่นำมาเป็นแบบฝึกทักษะการอ่าน ดังนั้น การเลือกเนื้อหาที่นำมาเป็นแบบฝึกทักษะควรเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน เนื้อเรื่อง ในแต่ละแบบฝึกไม่ควรยาวหรือยากเกินไป เพราะจะทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย อีกทั้งเนื้อหาของแบบ ฝึกควรมีความ หลากหลาย เช่น เป็นนิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย เพื่อให้นักเรียนได้ประสบการณ์ในการอ่าน เพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2 ควรศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จิราภรณ์ บุญณรงค์. (2554). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ชั้น**

ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิค KWL กับวิธีสอนแบบปกติ. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชัยณรงค์ ขำบัณฑิต และชนิศา ตันติเฉลิม. (2562). **ผลการใช้โปรแกรมสอนอ่านทางตรงส่งเสริมความ**

พยายามที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสะกดคำของนักเรียนประถมศึกษาที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหา

ด้านการอ่าน. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2548). **คู่มือความคิดสร้างสรรค์ในการจัดทำนวัตกรรมการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ธารอักษร

ธนาภรณ์ ผาดโสง และสมบัติ ตัญญูรัตน์. (2556). **ผลการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยนวัตกรรมการกระบวนกรอ่าน 5 ชั้น. **วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัย**

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 7(3), 42-49.

นพดล จันทรเพ็ญ. (2557). **หลักการใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: เจเนซิส มีเดียคอม.

นริศรา สุนทรราช. (2554). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้**

ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นิพนธ์ ทองทิพย์ สุวรรณณี ยะหะกร และศุภวรรณ เล็กวิไล. (2561). ผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการอ่านจับใจความ ที่มีต่อความสามารถด้าน การอ่านจับใจความและความพึงพอใจต่อการอ่านวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. **วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ**, 11(1), 243-251.

https://so05.tci-thaijo.org/index.php/edjour_stou/article/view/131356

บุญธรรม กิจปรีดาบริสิทธิ์. (2553). **เทคนิคการสร้างเครื่องมือและรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ศรีอนันต์การพิมพ์.

รินทร์ณฐา บวรวัชรเศรษฐ์ และ วรางคณา โสมะนันท์. (2564). การศึกษาการจัดการเรียนการสอนช่วงสถานการณ์ COVID-19 สำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ. **วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ**, 10(2), 121-135.

ศศิภัฏชนัฐ เส็งเส. (2554). **การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). **จัดทำแบบฝึกซ่อมเสริมการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

อุทุมพร อินทจักร์ ภัทรา วายจตุ และคัมภีร์ วชิรเชื่อนพันธ์. (2566). “ถูกสนุกคิด” นวัตกรรมการนำความรู้ไปหาผู้เรียน เพื่อลดภาวะถดถอย ทางการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา. **วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม**, 7(6), 109-123.

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSC/article/view/264487>

